

Saksbehandler: Øystein Hagerup

Kommunedirektør/rådmann: Vibeke Vikse Johnsen

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
068/22	Kommunestyret	19.09.2022

Søknad om garanti for kassakreditt og lån for tilknyttet tribuneprosjekt - Avaldsnes Toppfotball

Kommunestyret 19.09.2022:

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

KST- 068/22 Vedtak:

- Karmøy kommune avslår søknad om kommunal garanti til Avaldsnes Allianseidrettslag Toppfotball.
- Karmøy kommunestyre gir rådmannen fullmakt til å inngå et kortsiktig, rentefritt lån til Avaldsnes Allianseidrettslag Toppfotball, på inntil 0,5 mill. kroner med forfall senest 1. april 2023. Lånet finansieres gjennom ubundet investeringsfond.
- Det gjøres følgende endringer investeringsbudsjettet for 2022:
 - Utlån av egne midler økes med kr 500 000.
 - Bruk av ubundet investeringsfond økes med 500 000 kroner.
- Karmøy kommune anbefaler at Avaldsnes Allianseidrettslag Toppfotball arbeider videre sammen med breddeidrettslaget med planene om utvikling av Avaldsnes idrettssenter, blant annet for å avklare eiendomsforhold og mulighet for at breddeidrettslaget kan stå som eier, drifter og utbygger.

Rådmannens forslag til vedtak:

- Karmøy kommune avslår søknad om kommunal garanti til Avaldsnes Allianseidrettslag Toppfotball.
- Karmøy kommunestyre gir rådmannen fullmakt til å inngå et kortsiktig, rentefritt lån til Avaldsnes Allianseidrettslag Toppfotball, på inntil 0,5 mill. kroner med forfall senest 1. april 2023. Lånet finansieres gjennom ubundet investeringsfond.
- Det gjøres følgende endringer investeringsbudsjettet for 2022:

- Utlån av egne midler økes med kr 500 000.
- Bruk av ubundet investeringsfond økes med 500 000 kroner.
- Karmøy kommune anbefaler at Avaldsnes Allianseidrettslag Toppfotball arbeider videre sammen med breddeidrettslaget med planene om utvikling av Avaldsnes idrettssenter, blant annet for å avklare eiendomsforhold og mulighet for at breddeidrettslaget kan stå som eier, drifter og utbygger.

Saksutredning

Sammendrag

Avaldsnes Allianseidrettslag Toppfotball (AAT) har søkt om kommunal garanti for kassakreditt og for lån til tribuneprosjekt mv. Siden Avaldsnes Toppfotball er å regne som næringsvirksomhet, stenger kommuneloven for å kunne gi kommunal garanti. Dersom kommunestyret ønsker å gi økonomisk støtte, er det derfor sett på muligheten for å yte et kortsiktig lån for å avhjelpe likviditetssituasjon. Rådmannen anbefaler at ATT jobber sammen med breddeidrettslaget med planene for å utvikle Avaldsnes idrettssenter, noe som kan åpne for muligheten til å gi kommunal garanti under visse vilkår.

Bakgrunn

Karmøy kommune har mottatt søknad fra AAT om kommunal garanti for kassakreditt og for lån tilknyttet tribuneprosjekt. I formannskapet 5. september ble søknadene tatt opp til behandling, og det ble gjort vedtak om å be om en sak om dette til det førstkommende møtet i kommunestyret.

Det søkes i praksis om to forhold:

- En kommunal garanti for etablering i kassakreditt i ordinær kredittinstitusjon for inntil kr 1 000 000. Dette er med bakgrunn i at ATT har løpende kostnader som er relativt jevn måned for måned, mens inntektssiden varierer mer i løpet av året. De ønsker derfor en kassakredittordning i bank for å balansere dette. Siden ATT ikke har egenkapital i form av anlegg, så er det vanskelig å stille ordinær sikkerhet for kassakreditt.
- Det søkes videre om garanti for lån på 1,5 mill. kroner for prosjektering og oppstart av arbeid med tribuneanlegg. Bakgrunnen for dette er et behov for å tilby tilskuere, media og samarbeidspartnere bedre fasiliteter og det planlegges derfor å øke tribunekapasiteten med 500 seter under tak ved Avaldsnes Idrettssenter. I søknaden omtales det som et behov for forarbeidet til en slik utvikling, blant annet i form av klargjøring av arealer for tribuner, kommunalteknisk infrastruktur og prosjektering, samt noen administrative forbedringer (arbeidsplasser for medarbeidere m.v.). Denne fasen av tribuneprosjektet anslås å ha en kostnad på 3,5 mill. kroner.

Se mer informasjon i vedlagte søknad. Rådmannen legger ut fra debatten i formannskapet til grunn at formannskapets intensjon har vært å ønske om å finne en mulighet for å kunne bidra til støtte ATT i den situasjonen de er i.

Juridisk grunnlag for kommunale garantier

Det er kommunelovens § 14-19 som setter rammene for kommunale garantier. I første avsnitt står det følgende:

§ 14-19. Garantier

Kommuner og fylkeskommuner kan ikke stille kausjon eller annen økonomisk garanti for virksomhet som drives av andre enn kommunen eller fylkeskommunen selv, hvis garantien innebærer en

vesentlig økonomisk risiko eller er stilt for næringsvirksomhet.

Det må derfor gjøres en vurdering av om ATT må regnes som næringsvirksomhet. I statens veileder om offentlig støtte ¹er dette spesifisert:

12.1 Offentlig støtte til profesjonell idrett

Finansiering av profesjonell idrett, herunder profesjonelle idrettsutøvere og idrettsorganisasjoner som ansees for å drive økonomisk aktivitet, omfattes av reglene om offentlig støtte. Profesjonelle idrettsklubber er normalt aktive i flere markeder for eksempel ved at de deltar i konkurranser, konkurrerer om kommersiell sponning, billettsalg til kamper, salg og kjøp av spillere (som i stigende grad skjer på tvers av landegrensene), TV-rettigheter mv.

Profesjonell idrett vil ansees som økonomisk aktivitet selv om idrettsorganisasjonen (klubben) ikke spiller i høyeste liga og ikke deltar i internasjonale konkurranser. Støtte til slike klubber vil likevel kunne påvirke deres konkurranseevne i forhold til andre klubber, blant annet fordi det kan forbedre deres mulighet for å tiltrekke seg spillere fra andre land.

Dette har også vært tema i flere sammenhenger. Blant annet er det en tidligere sak hvor bystyret i Fredrikstad innvilget en kassekredittgaranti til Fredrikstad FK, men hvor vedtaket ble underkjent av daværende Fylkesmann. Fylkesmannen uttalte der: «Den økonomiske garantien kommunen har gitt i denne saken er knyttet til drift av en fotballklubb på elitenivå. Saken ble i henhold til kommunelovens §51 oversendt til Fylkesmannen i Østfold for godkjenning. Fylkesmannen har nå behandlet saken og kommet til at det ikke kan stilles kommunal garanti i dette tilfellet fordi virksomheten må anses som næringsvirksomhet i kommunelovens forstand»

Det virker derfor ikke tvilsomt at ATT må anses som næringsvirksomhet. Når dette kriteriet utelukker ATT som mottaker av en kommunal garanti, har administrasjonen ikke gått inn i det andre utelukkelseskriterier som gjelder spørsmålet om vesentlig økonomisk risiko.

Annen offentlig støtte

Dersom kommunestyret ønsker å støtte Avaldsnes Toppfotball økonomisk vil det derfor måtte være gjennom andre virkemidler enn kommunale garantier. Kommunen har generelt relativt stor frihet til å kunne låne ut midler kommunen selv disponerer.

Det er likevel noen begrensninger. Kommunelovens § 14-17 setter en begrensning ved at kommunen ikke selv kan ta opp lån til videre utlån, dersom låntaker driver næringsvirksomhet. Et lån må derfor dekkes av kommunens frie inntekter.

Siden Avaldsnes Toppfotball faller inn under definisjonen av næringsvirksomhet slik dette er definert i regelverket for offentlig støtte, vil også dette regelverket sette rammer for kommunestyrets muligheter til å gi lån eller tilskudd til ATT. Dette regelverket kalles gjerne statsstøtteregelverket, men regulerer også støtte fra andre offentlige myndigheter. Kommunal støtte til aktører som defineres som næringsvirksomhet, må derfor være innenfor vilkårene som settes i dette regelverket. Regelverket har en generell unntaksbestemmelse for såkalt «bagatellmessig støtte». I statens veileder er dette unntaket omtalt slik, i forbindelse med støtte til profesjonell idrett:

12.5 Bagatellmessig støtte – (de minimis)

Uansett hvilke type idrettstiltak den offentlige myndigheten vil støtte, kan reglene om bagatellmessig støtte vurderes ved tildelinger av små beløp. Støttegiver må vurdere konkret om dette er en hensiktsmessig fremgangsmåte, med særskilt tanke på at et foretak ikke kan motta mer enn 200 000 € i bagatellstøtte, over en periode på tre sammenhengende regnskapsår.

For eksempel kan en profesjonell idrettsorganisasjon motta 200 000 EUR over entreårsperiode etter

Dette betyr i praksis at støttebeløp opp til 200 000 euro, over en treårsperiode, på visse vilkår kan gis uten at det er nødvendig å få forhåndsgodkjenning av EFTAs overvåkningsorgan. Dersom dette unntaket skal benyttes, vil det være enkelte administrative krav. For eksempel må kommunen da hente inn en skriftlig bekreftelse fra ATT om at de ikke har mottatt annen bagatellmessig støtte. Det er i forbindelse med saksutredningen hentet inn en slik bekreftelse, og rådmannens vurdering er ellers at kriteriene for bagatellmessig støtte vil være oppfylt.

Dette åpner for at kommunestyret om ønskelig har anledning til å gi lån eller tilskudd så lenge offentlig støttebeløp ikke overstiger 200 000 euro (over tre regnskapsår). Dette må i så fall dekkes av kommunens frie midler.

Anleggssituasjonen på Avaldsnes

Avaldsnes idrettslag ble med virkning fra 01.01.2021 delt i to juridisk adskilte organisasjonsenheter: Avaldsnes Allianseidrettslag og Avaldsnes Allianseidrettslag Toppfotball (AAT). Elitesatsingen på damesiden ble flyttet til Toppfotball, mens breddeaktiviteten ble videreført i Avaldsnes Allianseidrettslag.

Begge idrettslagene holder til på Avaldsnes idrettssenter på Skeie. Anlegget består av gressbane, kunstgressbane, klubbhus og fotballhallen i tillegg til en rekke mindre anleggsenheter. Karmøy kommune eier grunnen. Anleggsenheterne er bygget, drift og eid av Avaldsnes Allianseidrettslag, men unntak av gressbanen. I forbindelse med bygging av de ulike anleggsenheterne er det gitt disposisjonsrett fra Karmøy kommune til det som nå er videreført som Avaldsnes Allianseidrettslag.

Det har vært toppfotball på Avaldsnes siden 2013. Anlegget tilfredsstiller ikke kravene til Norges fotballforbund og det er gitt dispensasjon fra forbundet. Hvor lenge klubben kan få dispensasjon er ikke kjent.

Regulert areal avsatt til idrettsformål er eid av Karmøy kommune og er i stor grad allerede utnyttet. AAT har muntlig informert om at det primært ønsker å bygge tribuneanlegg mot vest. Ved utvidelse av anlegget i vest må det inngås avtale med private grunneiere. Det er uregulert areal avsatt til idrettsformål i kommuneplan. Hvorvidt det er mulig å komme til enighet med grunneier eller om det vil være krav om reguleringsplan for å få tillatelse er det ikke informasjon om. Dette bør avklares før det brukes økonomiske vesentlige ressurser. Skal det bygges mot øst (siden med klubbhus) må det avklares med Karmøy kommune som grunneier og Avaldsnes Allianseidrettslag som er hovedinteressent på anlegget i dag. En slik avklaring er det all grunn til å tro er mulig å få til.

Karmøy kommune gir vanligvis kun tilskudd til idrettsanlegg som er spillemiddelberettiget. Det er også et eget regelverk for kommunale garantier til dette formålet. Tribuneanlegget er ikke spillemiddelberettiget. Men dersom tribunene inneholder klubblokaler (som kontorer) eller lager det gis tilskudd til disse funksjonene. Det er uansett ikke mulig å gi støtte (utover bagatellmessig støtte) til toppfotball. Støtte kan derimot gis til «breddeidrettslaget» dersom Toppfotballen betaler markedsmessig leie når det bruker fasilitetene.

Rådmannens vurdering

Tiltak for å bedre likviditetssituasjonen i Avaldsnes Toppfotball

Etter rådmannens vurdering er kommuneloven til hinder for at Karmøy kommunestyre kan innvilge Avaldsnes Toppfotballs søknader om kommunal garanti. Søknadene om dette kan derfor ikke innvilges.

Rådmannen har ut fra forståelsen av formannskapetets positive intensjon i møtet 5. september sett på andre muligheter for støtte. Kommunestyret har, som beskrevet ovenfor, et handlingsrom til for

eksempel å gi lån til ATT. Det er mye som taler mot at kommunestyret påtar seg en slik rolle. Dette vil være et grep kommunen ikke har praksis for, og det er heller ikke naturlig at kommunen skal ha en rolle som «bank» for lokale lag og foreninger. I dette tilfellet er det også til en aktør som defineres til å være næringsvirksomhet. Dette faller utenfor det området det er naturlig at kommunen skal ha. Rådmannen vil også understreke at et lån her må vurderes å ha høy risiko. Det opplyses i søknaden at finansieringen av toppfotball for kvinner vil bli betydelig forbedret fra 2023, blant annet på grunn av ny medieavtale og nye avtaler mellom Toppfotball kvinner, NFF og Norsk Toppfotball. Dersom Avaldsnes ikke skulle beholde plassen i toppserien, vil dette kunne gjøre økonomien vanskeligere enn man ser for seg nå.

Dersom kommunestyret likevel ønsker å gi et økonomisk bidrag til ATT har rådmannen gjort følgende vurdering: Kommunen har innenfor regelverket anledning til å gi lån til ATT, og kommunen har innhentet bekreftelse fra ATT ikke har mottatt annen offentlig støtte. En mulig løsning kan da være at kommunestyret gir rådmannen fullmakt til å inngå et kortsiktig lån til ATT på 0,5 mill. kroner, som har forfall 1. april 2023. Dette kan gis som et rentefritt lån. ATT har selv pekt på at de forventer at 2023 vil gi et bedre økonomisk fundament, og i dialog med ATT har administrasjonen fått tilbakemelding på at et slikt kortsiktig lån vil være et godt og positivt bidrag, og som også kan være et element de kan ta med inn i den videre dialogen de med bank. Administrasjonen og ATT må forut et slikt lån dokumentere at vilkårene for bagatellmessig støtte er oppfylt mv. Det

Videre prosess med anleggssituasjonen på Avaldsnes.

Rådmannen ser at det er ønskelig med utbedringer av fasilitetene ved Avaldsnes idrettssenter for å bedre legge til rette for elitesatsingen. På nåværende tidspunkt er disse planene i en veldig tidlig fase, og det behov for en videre prosess rundt dette arbeidet. Rådmannen vil derfor overfor Avaldsnes Allianseidrettslag Toppfotball foreslå at de arbeider videre, sammen med Avaldsnes allianseidrettslag, med tanke på:

- Avklare bruk / disponeringen av idrettsanlegget
- Avklare om Avaldsnes Allianseidrettslag kan stå som eier, drifter og utbygger av tribune/kontorfasiliteter
- Dersom det er mulig, å inngå en avtale om leie på markedsmessige betingelser mellom Avaldsnes Allianseidrettslag og Avaldsnes Allianseidrettslag Toppfotball
- Avaldsnes Allianseidrettslag søker kommunalt tilskudd / spillemidler (hvis mulig) / evt. kommunal garanti for lån

Rådmannens konklusjon

På bakgrunn av formannskapetets positive signal om å støtte Avaldsnes Toppfotball økonomisk i den situasjonen de står i nå, og blant annet på bakgrunn av den positive verdien som toppfottballsatsingen på Avaldsnes har for Karmøysamfunnet, har rådmannen lagt opp til en løsning for kommunestyret gir rådmannen fullmakt til å inngå et kortsiktig, rentefritt lån på inntil 0,5 mill. kroner og som forfaller senest 1. april 2023.

Vedlegg:

Søknad om garanti for kassakreditt og for lån tilknyttet tribuneprojekt